

**UCHWAŁA NR LVI/498/2014
RADY MIEJSKIEJ W SWARZĘDZU**

z dnia 25 marca 2014 r.

w sprawie: zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Wierzonka

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. 2013, poz. 594 z późniejszymi zmianami¹⁾) Rada Miejska w Swarzędzu uchwala, co następuje.

§ 1.

Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Wierzonka przyjęty uchwałą Nr 1/2014 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Wierzonka z dnia 24 marca 2014 r., który stanowi załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Swarzędz.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

---

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego: Dz. U. 2013 poz. 1318

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr LVI/498/2014
Rady Miejskiej w Swarzędzu
z dnia 25 marca 2014 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

Wierzonka

Gmina Swarzędz

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 1/2014
zebrania wiejskiego sołectwa Wierzonka
z dnia 24.03.2014

SPIS TREŚCI

I. Wstęp

II. Charakterystyka miejscowości

1. Położenie
2. Liczba ludności
3. Bezrobocie
4. Historia
5. Układ przestrzenny i zabudowa
6. Ślady przeszłości
7. Walory przyrodniczo – rekreacyjne i turystyczne
8. Świat roślinny
9. Wody powierzchniowe

III. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Infrastruktura techniczna

1. Rolnictwo i gospodarka
2. Wodociągi i zaopatrzenie w wodę
3. Kanalizacja i gospodarka odpadami stałymi
4. Gazyfikacja – zaopatrzenie w gaz
5. Energetyka
6. Telefonizacja, internet
7. Drogownictwo i komunikacja
8. Sytuacja mieszkaniowa

IV. Infrastruktura społeczna i oświatowa

1. Oświata
2. Kultura i zabytki
3. Sport
4. Stowarzyszenia
5. Pomoc społeczna i ochrona zdrowia
6. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

V. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Wierzonka

VI Wizja rozwoju wsi – nasza miejscowość za 10 lat

VII. Wizja stanu docelowego – Jaka ma być Wierzonka za kilka lat

VIII Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizująca społeczność lokalną

1. Specyfika celów rozwojowych
2. Prezentacja projektów

1. *Boiska wielofunkcyjne: przy szkole podstawowej, we wsi wraz zapleczem sanitarnym, szatniami*
2. *Zagospodarowanie części zabudowy folwarcznej na cele rekreacyjne np. hotel, restauracja,*
3. *Dobre połączenie (kładka nad rzeką Główna) zabudowań przy ul. Gajowej z zasadniczą częścią wsi,*
4. *Udrożnienie rzeki Głównej pod kątem spływów kajakowych, utworzenie przystani kajakarskiej,*
5. *Oznakowanie i oświetlenie przejść dla pieszych w obrębie zasadniczej części wsi,*
- 6 *Chodnik w kierunku istniejącego boiska i ul. Leśników,*
7. *Utwardzenie nawierzchni ul. Leśników,*
8. *Przekształcenie ścieżki dla pieszych w ciągu ul. Karłowickiej (do szkoły) w drogę pieszo-rowerową,*
9. *Wybudowanie drogi pieszo-rowerowej w ciągu drogi powiatowej do Kobylnicy,*
10. *Wyprowadzenie tranzytowego ruchu samochodowego z centrum zasadniczej części wsi,*
11. *Poprawa układu komunikacyjnego poprzez budowę małego ronda , usytuowanie nowych przystanków autobusowych*
12. *Przebudowa linii energetycznych pod kątem ograniczenia ilości dokuczliwych dla mieszkańców awarii,*
13. *Gazyfikacja wsi,*
14. *Objęcie całej wsi siecią internetu szerokopasmowego,*
15. *Kanalizacja ul. Leśników, Gajowej 15, remont istniejących dróg i doposażenie struktury drogowej w sąsiedztwie bloków,*
16. *Zainstalowanie kamer na placu zabaw, przy świetlicy przystankach autobusowych*
17. *Wyposażenie świetlicy w sprzęt nagłośniający , audiowizualny, meble*
18. *Pożyteczne wakacje dla dzieci i młodzieży*
19. *Szkolenia dla seniorów,*
20. *Kultywowanie tradycji regionalnych oraz rękodzieła lokalnego*
21. *Renowacja przydrożnego krzyża*

I. WSTEP

Plan Odnowy Miejscowości Wierzonka jest dokumentem, mogącym stanowić załącznik do wniosku w przypadku ubiegania się o środki strukturalne w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, działania Odnowy i Rozwoju Wsi.

Odnowa wsi jest koncepcją, niezmiernie ważną i konieczną .

To nie tylko porządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni wiejskiej, realizacja nowych inwestycji, ale przede wszystkim zachowanie tożsamości i integralności wsi wraz z wartościami z życia wiejskiego, zakorzenione w jej kulturze i tradycji.

Beneficjentem tego działania są gminy, instytucje kultury, dla których organizatorami są jednostki samorządu terytorialnego, kościoły lub inne związki wyznaniowe oraz organizacje pozarządowe o statusie organizacji pożytku publicznego.

Realizacja powyższego celu ma na zadanie ;

1. Podniesienie standardu życia i pracy na wsi.
2. Podniesienie atrakcyjności turystycznej.
3. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej.
4. Zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturowych.
5. Promowanie terenów wiejskich.
6. Rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

W ramach działania wspierane będą projekty, obejmujące:

1. Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów
  - Pełniących funkcje publiczne, społeczno – kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
  - Służące promocji obszarów wiejskich, w tym propagowanie i zachowanie dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury.
2. Zagospodarowanie obszarów przestrzeni publicznej.
3. Budowa, remont lub przebudowa infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno – kulturalnych.
5. Odnawianie, eksponowanie lub konserwacja lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejscami pamięci.
6. Kulturowanie tradycji społeczności lokalnej oraz rękodziela lokalnego.

Rozporządzenie Ministra Rozwoju Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 roku w sprawie szczególnych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach Działania „Odnowa i rozwój wsi” do składania wniosku dołącza się wymagane w nim dokumenty w tym:

1. Plan odnowy miejscowości, zawierający w szczególności
  - Charakterystykę miejscowości, w której będzie realizowana operacja,
  - Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości,
  - Ocenę mocnych stron miejscowości, której będzie realizowana operacja,
  - Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie, co najmniej 10 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości, w kolejności przyjętych priorytetach rozwoju miejscowości, z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji,

Uchwała:

1. Zebranie wiejskie w sprawie przyjęcia planu odnowy miejscowości,
2. Rada Gminy w sprawie zatwierdzenie planu odnowy miejscowości.

Niniejszy Plan Odnowy Miejscowości Wierzonka został opracowany przy Pomocy Stowarzyszenia Pomocy Rodzinie im. Augusta Cieszkowskiego w składzie:

1. Bogdana Cywińska
2. Ewa J. Buczyńska
3. Włodzimierz Buczyński

Plan Odnowy Miejscowości Wierzonka został opracowany przez zespół w składzie:

1. Irena Prokop
2. Grzegorz Zamelczyk
3. Szymon Stefaniak
4. Władysław Mienkina
5. Magdalena Szcześniak
6. Dariusz Nolberczak

Koordynatorem prac ze strony Gminy Swarzędz był Mariusz Szrajbrowski.

Istotny udział w opracowanym dokumencie mieli mieszkańcy wsi, którzy partycypowali w ustaleniu strategicznych celów rozwoju miejscowości oraz w specyfikacji projektów do realizowania.

Wierzonka jest miejscowością wiejską, wchodzącą w skład sołectwa Wierzonka, zamieszkałą przez 415 mieszkańców /stan na 30.06 2013 r./, administracyjnie należąca do Gminy Swarzędz w powiecie poznańskim, województwo wielkopolskim.

Na zebraniach wiejskich wielokrotnie omawiano kwestię związane z planowanymi przedsięwzięciami w ramach odnowy miejscowości Wierzonka.

Plan Odnowy Miejscowości opracowany został dla miejscowości Wierzonka. Przygotowano go w związku z ubieganiem się Gminy o środki Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2024 r.

Opracowany dokument jest wymagany przy składaniu wniosków w ramach Programu Rozwój Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2024 r. Działanie: Odnowa i rozwój wsi.

II. Charakterystyka miejscowości.

1. Położenie

Miejscowość Wierzonka leży w zachodniej części Gminy Swarzędz niedaleko drogi krajowej nr. 5 łączącej Poznań – Gniezno- Bydgoszcz

Jest to jedna z 20 wsi sołeckich Gminy Swarzędz, administracyjnie należącej do powiatu poznańskiego. Swarzędz graniczy z następującymi gminami:

- od zachodu – z miastem Poznań i gminą Czerwonak
- od zachodu – z gminą Czerwonak
- d północy – z gminą Czerwonak
- od Wschodu – z gminami Pobiedziska i Kostrzyn
- od południa – z gminą Kleszczewo

Odległość wsi Wierzonka do większych ośrodków miejskich wynosi;

- Poznań – 16 km
- Swarzędz – 9 km

Miejscowość Wierzonka, charakteryzuje niski poziom rozwoju gospodarczego, wysoki poziom bezrobocia, niski przyrost ludności.

2. Liczba ludności

Wierzonka, wieś sołecka, gm. Swarzędz, powiat poznański, parafia Wierzenica, liczy 415 mieszkańców.

Liczba mieszkańców sołectwa Wierzonka w ostatnich latach przedstawia się następująco:

2007 r. wynosi 385 mieszkańców

2008 r. wynosi 405 mieszkańców

2009 r. wynosi 407 mieszkańców

2010 r. wynosi 410 mieszkańców

2011 r. wynosi 420 mieszkańców

2012 r. wynosi 420 mieszkańców

2013 r. wynosi 415 mieszkańców

Z przedstawionego zestawienia wynika, że w Wierzonce od 2007 r. liczba mieszkańców utrzymuje się na równym poziomie z niewielką tendencją spadkową.

3. Bezrobocie

Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu nie prowadzi ewidencji liczby bezrobotnych w poszczególnych miejscowościach powiatu.

Z informacji uzyskanych na zebraniach wiejskich w Wierzonce stwierdza się, że bezrobocie we wsi się zwiększa, szczególnie wśród młodych ludzi w przedziale wiekowym od 18 do 25 lat i kobiet w przedziale wiekowym od 30 – 60 lat

4. Historia

Wieś jako część Wierzenicy – Mała Wierzenica, potem Wierzeniczka znana od 1153 r. Wówczas, zostaje darowana przez Prandotę z rodu Czewojów najstarszemu na ziemiach polskich opactwu cysterskiemu – klasztorowi w Łeknie koło Wągrowca. W 1252 r. księżęta Przemysł I i Bolesław Pobożny odkupioną od cystersów z Łekna nadają utworzonemu w Owińskach klasztorowi cysterek. Należała ona do nich aż do rozbiorów kiedy to ich dobra zostały skonfiskowane przez rząd pruski i z łaski króla Prus trafiły w ręce Sigismunda Otto Josepha von Treskowa. Najmłodszy z ośmiorga jego dzieci – syn Ludwíg August zmarły 19 grudnia 1865 r. zapoczątkował IV linię rodziny von Treskow z siedzibą w Wierzonce. W rękach jego potomków wieś pozostawała do stycznia 1945 r. Treskowowie byli dobrymi gospodarzami, w obrębie klucza zakładali nowe folwarki. W 1905 r. dobra właścicieli Wierzonki liczyły 2310 ha. Dopiero w latach wielkiego kryzysu zaczęli mieć trudności, które zaowocowały w 1935 r. sprzedażą należącej do klucza wsi Kowalskie i późniejszą parcelacją Milna (obecnie Mielno). Podczas II wojny światowej nosiła nazwę Waldhof. Po wojnie była

tu Państwowa Nieruchomość Ziemska (PNZ), potem Państwowe Gospodarstwo Rolne (PGR) a 1.01.1952 r. została powołana Stacja Selekcyjna Roślin (SSR), później była to Stacja Hodowli Roślin Wierzenica. SSR przejęła dwa sąsiadujące PGRy: Wierzenicę i Wierzonkę, w której znajdowała się siedziba dyrekcji. Stacja gospodarowała na areale do 1034 hektarów. Specjalnością SHR były łąbiny – odmiany; Lima, San, żyta; Pancerne, Dańkowskie, pszenżyto, hodowała także kapustę Kamienna Głowa, rzodkiew oleistą Tetra Poznańska. Od 1 VII 1991 r. nastąpiło rozdzielenie gospodarstw Wierzonka i Wierzenica, SHR pozostała w Wierzenicy. Obecnie gospodarstwo Wierzonka jest w rękach prywatnych.

5. Układ przestrzenny i zabudowa

Wieś składa się z 5 elementów składowych, niekiedy dość odległych od siebie. Na południowy zachód od wsi pierwotnej od 2000 r. powstaje osiedle domków jednorodzinnych przy ul. Leśników. Pozostałe elementy to położona na północ szkoła z 1905 r., na północny zachód teren po jednostce wojskowej i odległa o ok. 3 km na południowy wschód zabudowa ulic Ostatniej i Barcińskiej przy granicy z Bugajem w gm. Pobiedziska potocznie „na Barcinku”. Zabudowa wsi pierwotnej rozciąga się na linii północny zachód – południowy wschód. Gospodarcza i mieszkalna są rozdzielone drogą. Mieszkalna jest na południe od niej, składają się na nią z jednej strony stare budynki, najczęściej czworaki z przełomu XIX i XX wieku, na niektórych zachowały się daty budowy, a z drugiej bloki.

Starsze powstały w latach 70-tych a młodsze 80-tych XX w. W obrębie gospodarstwa (teren aktualnie niedostępny dla zwiedzających) widoczny z bramy budynek dawnej kuźni z wieżyczką zwieńczoną metalową chorągiewką z datą budowy – 1849. Niżej, po prawej stronie drogi wewnętrznej gorzelnia, budynek widoczny przy wjeździe do wsi od strony Kobylnicy. Przed I wojną światową produkowała rocznie 360 000 litrów alkoholu, była największą w województwie poznańskim okresu międzywojennego. Po przeciwnej stronie wybudowany w 1923 r. dom dyrektora, obecnie nazywany „Rządcówka”. Na kamiennej podmurówce werandy wyryty napis „ A. von Treskow 1923”. Ze środka folwarcznego podwórza droga na północ, nad boczną dolinką, prowadzi do położonego na wzniesieniu dworu. Od folwarku był odizolowany pasem zadrzewień po prawej i dworskim ogrodem ze szklarnią po lewej stronie. Budowla eklektyczna powstała dla Ludwiga Augusta von Treskowa w pierwszej połowie XIX wieku. Drewniany zabudowany i kryty, wsparty na słupach, ganek łączy dwór z oficyną. Od tyłu można doszukać się w niej elementów neogotyckich. Dwór był przebudowywany w 1908 r. i po 1945 r. – likwidacja wyjścia w

stronę parku. W latach 60-tych została rozebrana, znajdująca się na poziomie piętra po stronie wschodniej, wsparta na słupach przeszklona weranda. Alejka od frontu – dawna droga w stronę Owińsk obsadzona jest okazałymi dębami – ponad 420 cm obwodu i platanami – ponad 320 cm obwodu. Za dworem park do 1945 r. obejmujący tereny po obu stronach doliny rzeki Głównej płynącej tu z północy na południe. Miał 15,13 ha, po wojnie część leżąca za rzeką (6,5 ha) przeszła we władanie lasów państwowych. Ta, która pozostała jako park (8,63 ha) została w 1999 i 2000 r. częściowo uporządkowana. Są w niej łatwe do zauważenia młode cisy a na skraju łączki na stoku doliny dwa buki czerwonołistne, pomniki przyrody o obwodach 350 i 370 cm. Na łączce w czasach von Tresków był pawilonik kąpielowy. Obie części parku w tym czasie połączone były mostkiem spacerowym przez rzekę. Za mostkiem, na lewym brzegu był kamienny stół i ławeczki. Z tej części parku można był wrócić do dworu mostem koło gorzelni

6. Ślady przeszłości

Po prawo od bramy gospodarstwa, między stodołą, murem dawnego ogrodu i betonowym płotem od strony drogi trójkątny okólnik (miejsce gdzie na swobodzie przebywały zwierzęta). Na nim, w piwnicach gorzelni i koło tartaku jesienią 1939 r. istniał założony przez hitlerowców obóz przejściowy dla Polaków, filia obozu w Biedrusku (Flüchtlingskolonne). Natomiast w znajdującym się koło gorzelni magazynie zbożowym, od wiosny do jesieni 1945 r. funkcjonował założony przez Armię Radziecką obóz. Było w nim 600 Niemców – jeńców wojennych, którzy pracowali w Wierzonce i sąsiednich majątkach. Na wschód od wsi znajduje się kompleks stawów rybnych. Na północnym brzegu pierwszego z nich znajduje się grób Polaka z Bednar, który trafił do wspomnianego obozu i został zamordowany tam nad stawami. Napis na tabliczce *W. Kozłowski lat 20 zginął śmiercią tragiczną rozstrzelany przez hitlerowców w Bednarach* błędnie podaje miejsce śmierci. W lesie ok. 100 m na północ od jego grobu znajdują się pozostałości dwóch części cmentarza ewangelickiego. Mniejsza, lepiej zachowana to cmentarz rodziny von Tresków.

Zwracają uwagę dwie mogiły z ustawionymi na nich głazami.

Na lewym napis:

Hugo von Treskow
geb. d. 22 September 1840
gest. d. 4 August 1909

Nad nazwiskiem wizerunek odznaczenia z koroną na górze - krzyż rycerski i datą 1870 na dolnym ramieniu.

Na prawym:

Angelique v. Treskow
geb. v. Reiche
geb. d. 11 Juli 1847
gest. d. 13 Oktober 1939

Od 2006 r. stoi na nim ufundowany przez potomków głaz z napisem po polsku i niemiecku.

FRIEDHOF CMENTARZ
DER FAMILIE RODZINY
VON TRESKOW
GUTSBESITZER WŁAŚCICIELI
WIERZONKI
1797 – 1945
FAMILIE RODZINA
VON GÖTZ
MIT POLNISCHEN FREUNDEN Z POLSKIMI PRZYJACIÓŁMI
2006

Większa przeznaczona dla zwykłych mieszkańców wsi i okolicy, przylegająca do drogi w kierunku Barcinka jest gorzej zachowana. Tu byli chowani zwykli mieszkańcy wsi i okolicy. Z zachowanych elementów nagrobków z tej części cmentarza w sąsiedztwie grobów von Treskowów utworzono małe lapidarium. Między innymi można tu odczytać na uszkodzonym elemencie nagrobka w formie otwartej książki

Hier ruht im Gott
Mein geliebter Mann
Unser guter Fater
Fridrich Streich
geb. 22.2.1844
gest. 24.6.1897
Joh. 11.25

Na innym fragmencie nagrobka imiona zmarłego rodzeństwa

Albert Reinhold
Emil I Hormann

Na jej skraju większej części cmentarza w nieoznaczonym grobie było pochowanych 7 żołnierzy niemieckich poległych w 1945 r., w 2002 r. zostali przeniesieni na przeznaczoną dla nich kwaterę na cmentarzu miłostowskim w Poznaniu. We wsi jest też cmentarzysko znajduje się ono na polu między ul. Leśników, ogródkami i domami przy ul. Działkowej. Zostało ono odkryte we wrześniu 1985 r. przez młodzież ze Szkoły Podstawowej w Wierzonce. Uczniowie odkryli kości ludzkie i fragmenty naczyń glinianych. Znaleźli w wykopie pod budowane wtedy instalacje do nawadniania wierzonczanych pól. Okazało się, że były to pozostałości cmentarzyska z grobami ciałałpalnymi prawdopodobnie z okresu kultury pomorskiej znacznie młodszego z grobami szkieletowymi z XIV w. lub młodszymi.

Znaleziono tam kości mężczyzny mającego powyżej 25 lat, osoby dorosłej 20 – 25 lat, dziecka w wieku 9 – 11 lat, trudnej do określenia osoby dorosłej oraz naczynia ręcznie robione. Niestety pomimo prób wykop został zasypany przed przybyciem powiadomionej ekipy pogotowia archeologicznego z poznańskiego muzeum archeologicznego co uniemożliwiło dalsze badanie. W centrum wsi, przy skrzyżowaniu z drogą do Wierzenicy stoi krzyż. Jego poprzednik najprawdopodobniej był pierwszym obiektem kultu na terenie parafii Wierzenica zniszczonym przez hitlerowców. Dokonali tego stacjonujący w majątku żołnierze niemieccy we wrześniu bądź październiku 1939

7 Walory przyrodniczo - rekreacyjne i turystyczne

Przez Wierzonkę przebiegają rowerowy szlak łącznikowy R-1 im. Ryszarda Walerycha sytemu szlaków rowerowych Puszczy Zielonka. Jadąc nim na południe, w kierunku Swarzędza, w Gruszczynie uzyskujemy możliwość wjazdu na ciąg Europejskich Dróg Rowerowych (EuroVelo) E 2 i E 9 oraz Piastowskiego Traktu Rowerowego. Jazda na północ daje możliwość poruszania się po Dużym i Małym Pierścieniu Rowerowym Puszczy Zielonka, Pierścieniu dookoła Poznania i po pozostałych 11 rowerowych szlakach łącznikowych w obrębie Puszczy Zielonka i okolic. Cysterski Szlak Rowerowy na południe doprowadza rowerzystę do Poznania a na północ do Wągrowca. Szlak Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonka, wariant dla autokarów między Wierzenicą a Kicinem, prowadzi do 12 drewnianych kościołów położonych na obrzeżach i w najbliższym sąsiedztwie puszczy. W samej wsi można zobaczyć elementy dawnego układu folwarcznego z czworakami, dawną kuźnię, budynek przy ul. Działkowej 4 nazywany „Stara Szkoła”, w którym do 1905 r. mieściła się szkoła. Nowy budynek szkolny z charakterystyczną rozetą i datą A.D. 1905 przy ul. Karłowickiej 3. Za rzeką (dojazd ul. Gajową) przy stawach rybnych, po przejechaniu grobli ok. 100 w prawo grób Polaka ofiary II wojny. Kolejne ok. 100 dalej w lesie po prawej stronie pozostałości cmentarza rodziny von Tresków i cmentarza ewangelickiego. Las na lewym brzegu rzeki Głównej, na północ od drogi w kierunku Barcinka, nosi ślady założenia dawnego parkowego dworskiego. W centralny punkcie wsi znajduje się imponujący okaz kasztanowca.

Tablica informacyjna z mapą usytuowana w bliskości pętli autobusowej.

Wieś Wierzonka usytuowana jest niemal w całości w otulinie Parku Krajobrazowego Puszcza, Zielonka, sąsiedztwie Szlaku Piastowskiego

8. Świat roślinny

Niewątpliwym bogactwem krajobrazowym miejscowości Wierzonka są lasy. Pod względem wiekowym lasy są zróżnicowane. Znaczny obszar stanowią drzewostany starsze /powyżej 40 lat/ w pełni przydatnych do rekreacji.

Pod względem gatunkowym występują sosny, świerki i prawie wszystkie gatunki krajowych drzew liściastych.

Charakter lasów sprzyja różnorodności gatunków roślin, zwierząt leśnych, łąkowych.

9. Wody powierzchniowe

Przez wieś przepływa rzeka Główna

IV Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Infrastruktura techniczna

1. Rolnictwo i gospodarka

W miejscowości Wierzonka funkcjonuje jedno prywatne gospodarstwo rolne o powierzchni 500 ha powstałe na bazie Stacji Hodowli Roślin. W gospodarstwie tym przeważa uprawa rolna, zboża, mieszanki zbożowe, kukurydza, hodowla zwierzęca.

Gospodarstwo to nie jest źródłem utrzymania dla okolicznych mieszkańców.

Po likwidacji Stacji Hodowli Roślin w Wierzonce, mieszkańcy pracują poza sektorem rolnym.

Na terenie wsi działają podmioty gospodarcze takie jak: Sklep Ogólno – Spożywczy, Wiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa świadcząca usługi mieszkańcom.

Nie ma tutaj zlokalizowanych żadnych firm, czy przedsiębiorstw.

2. Wodociągi i zaopatrzenie w wodę

Realizacją usług wodociągowych na terenie sołectwa zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej podległej Urzędowi Miasta i Gminy Swarzędz.

Miejscowość zwodociągowana 99% i nie ma problemów z połączeniem nowych odbiorców.

Realizację usług zajmuje się a Zakład „AQUANET” w Poznaniu.

3. Kanalizacja i gospodarka odpadami stałymi

Na terenie wsi znajduje się oczyszczalnia ścieków eksploatowana przez Zakład Gospodarki Komunalnej. Wieś jest skanalizowana 90% Nie wszystkie gospodarstwa domowe są podłączone do tejże oczyszczalni. Gmina wystąpiła o środki na budowę biologicznych oczyszczalni przydomowych dla pozostałych gospodarstw z projektem do Funduszu Spójności.

Na terenie sołectwa prowadzi się segregację odpadów komunalnych. Prowadzona jest systemem workowo – pojemnikowym.

Na terenie sołectwa znajdują się pokrycia dachowe budynków gospodarczych z eternitu zawierającego azbest. Pomimo dofinansowania w 70% przez Gminy fundusz Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej mieszkańcy nie są zainteresowani akcją usuwania ~~azbestu~~ eternitu.

4. Gazyfikacja – zaopatrzenie w gaz.

W bliskości sołectwa zlokalizowane są gazociągi wysokiego ciśnienia w miejscowościach Kicin , Kobylnica

Sołectwo Wierzonka nie jest zgazyfikowane.

W 2013 r. Rada Sołecka wystąpiła do Polskiej Spółki Gazownictwa Oddział w Poznaniu o określenie warunków przyłączenia do sieci gazowej będącej odbiorcami gazu ziemnego dla 99%

5. Energetyka

Istniejące zasilanie energetyczne wymaga modernizacji z powodu częstych awarii w dostawie prądu.

6. Telefonizacja , Internet

Sołectwo Wierzonka jest w pełni telefonizowane i posiada dostęp do Internet radiowego. Wieś nie jest objęta szerokopasmowym Internetem.

7. Drogownictwo i komunikacja

Około 90% dróg w miejscowości, to drogi gruntowe, wzmocnione tłuczniem.

Główne drogi utwardzone:

- droga powiatowa asfaltowa od Kobylnicy przez Wierzonkę i dalej Kicina oraz Pobiedzisk
  - droga gminna asfaltowa z Wierzonka w kierunku Wierzenicy
  - droga wewnętrzne gminne utwardzone kostka brukową od Gminnej 1 do 9
- Chodnik z kostki brukowej prowadzący w kierunku szkoły podstawowej Wierzonce.

Przez wieś przebiegają dwie linie autobusowe :

– firmy Transkom:

- linie 23, które kursują na odcinku Dworzec Śródka – Wierzonka - Tuczo,
  - komunikacji Gminy Swarzędz na odcinku Swarzędz – Wierzonka - Kobylnica, Karłowice
- Wierzonka - Swarzędz.

Są to linie komunikacji bezpośredniej lub z przesiadkami w Kobylnicy.

8. Sytuacja mieszkaniowa

W miejscowości Wierzonka funkcjonuje zabudowa wielorodzinna - bloki
I zabudowa jednorodzinna.

V. Infrastruktura społeczna i oświatowa

1. Oświata

W Wierzonce działają następujące jednostki oświatowe.

1. Punkt wychowania przedszkolnego / rozpoczęło swą działalność w 2007 r./ prowadzony przez Zespół Caritas przy Parafii św. Mikołaja Wierzenicy.

2. Szkołą Podstawowa w Wierzonce ul. Karłowicka 3

Szkoła prócz działalności edukacyjnej prowadzi działalność sportową i kulturalną.

Do gimnazjum dzieci dojeżdżają do Swarzędza, lub Koziegłów .

Do szkół średnich młodzież dojeżdża do Poznania, Swarzędza

2. Kultura, zabytki

Na terenie sołectwa funkcjonuje świetlica wiejska która jest własnością gminy. Zajęcia skierowane są do dzieci i młodzieży, oraz dorosłych mieszkańców sołectwa. Zajęcia prowadzone są przez instruktorów i animatorów kultury. Dzieci mogą grać w bilard, gry planszowe, szachy, warcaby, korzystać z zajęć plastycznych. Działa Klub Seniora, odbywają się zajęcia sportowe typu aerobik zajęcia plastyczne. Organizowane są wspólne wyjazdy do kina, teatru, wycieczki jednodniowe. Na terenie sołectwa znajduje się plac zabaw dostosowany do potrzeb dzieci w różnym wieku.

Ośrodek Kultury który funkcjonuje na terenie gminy proponuje wiele ciekawych imprez i spotkań w których uczestniczą mieszkańcy sołectwa. W bliskości wsi Wierzonka funkcjonuje również Gminna Biblioteka, która posiada filie w Kobylnicy.

W Wierzonce ochroną konserwatora zabytku objęte jest:

1. Zespół dworsko – pałacowy z folwarkiem / kuźnia, gorzelnia /
2. Cmentarz rodziny von – Treskow

3. Sport

W Wierzonce brak jest infrastruktury sportowej. Sołectwo posiada teren z przeznaczeniem - bazę sportowo-rekreacyjną docelowo wyposażoną w zaplecze sanitarne/ szatnie, natryski, toalety, / Na etapie koncepcji jest zagospodarowanie powyższego terenu pod kątem sportowo-rekreacyjnym z pełnym węzłem sanitarnym i placem zabaw. Dużą popularnością na terenie cieszy się piłka nożna. Posiadany obiekt sportowy jest wyposażony w wyłącznie bramki i jest wydzielony teren na organizację ogniska/ są ławeczki i palenisko/ Na terenie sołectwa znajduje się mini obiekt do gry w piłkę plażową. Na terenie sołectwa funkcjonuje „Uczniowski Klub Sportowy” prowadzony przez animatora sportu, który skupia grupę młodzieży uprawiające dwie dyscypliny sportowe: siatkówkę, piłkę nożną.

Mieszkańcy mogą korzystać z bazy sportowej na terenie gminy najbliższej w 6 km Kobylnicy lub 8 km Gruszczyń, 9 km w Swarzędzu.

4. Stowarzyszenia

Organizacją pozarządową na terenie Wierzonki jest:

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie im. Augusta Cieszkowskiego, którego celem jest:

- Organizowanie i niesienie pomocy społecznej rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób.
- Działalność charytatywna.
- Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Działalność na rzecz nauki, kultury oświaty i wychowania.
- Krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci, młodzieży i dorosłych.
- Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
- Promowanie tradycji narodowych, lokalnych, środowiskowych.
- Kształtowanie postaw aktywności obywatelskiej.

- Ochrona i promocja zdrowego stylu życia.
- Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniami z pracy.
- Działalność na rzecz ochrony dóbr kultury i środowiska.
- Kształtowanie postaw dbałości o bezpieczeństwo, porządek publiczny oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym.
- Pomoc prawna członkom i podopiecznym oraz reprezentowanie przed organami państwa i instytucjami użyteczności publicznej.
- Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
- Promocja i organizacja wolontariatu.
- Działalność publicystyczno – informacyjna

Ponadto mieszkańcy należą do:

1. Zespołu Caritas działającego przy parafii Św. Mikołaja Wierzenicy którego celem jest:

- działalność charytatywna,
- wsparcie duchowe,
- pomoc materialną,
- pomoc opiekuńczo-usługową,
- akcje charytatywne

2. Uczniowskiego klubu sportowego którego celem jest:

- Prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych: karate, aerobik, szachy i warcaby.
- Upowszechnianie i promowanie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży

W Wierzonce co roku organizowany jest festyn rodzinny z okazji Dnia Dziecka, festyn integracyjny na pożegnanie lata.

5. Pomoc Społeczna i ochrona zdrowia

W Gminie Swarzędz zadania pomocy społecznej – własne i zlecone wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Wieś Wierzonka nie posiada ośrodka ochrony zdrowia. W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, mieszkańcy korzystają z ośrodka położonego na gminy Swarzędz:

1. „DIAGTER” Zespół Lekarz Rodzinny w Kobylnicy
2. „DIAGTER” Zespół Lekarza Rodzinny w Swarzędzu
3. „MEDIKAN” Zespół Lekarz Rodzinny Swarzędz ul. Poznańska 25

6. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Nad bezpieczeństwem publicznym w Wierzonce czuwa Komisariat Policji w Swarzędzu, który współpracuje ze Strażą Gminną i Ochotniczą Strażą Pożarną wspólnie realizują zadania poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego.

V. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

Mocne strony:

- Czyste środowisko i atrakcyjny krajobraz
- Położenie na skraju mniejszego i w sąsiedztwie dużego (Puszcza Zielonka) kompleksu leśnego,
- Większość obszaru wsi leży w otulinie Parku Krajobrazowego „Puszcza Zielonka” lub jej bezpośrednim sąsiedztwie,
- Wieś ma dobre połączenia drogowe z Poznaniem: 1. przez Kobylnicę, 2. przez Kicin i Kozięgłowy, z Pobiedziskami, Wierzenicą,
- Dobre połączenia autobusowe z Poznaniem
- Szlaki turystyczne przebiegające przez wieś lub w jej sąsiedztwie,
- Istnienie budynku, w którym mieści się świetlica wiejska i jej funkcjonowanie,
- szkoła podstawowa, która wyszła z okresu stagnacji, aktywizuje rodziców, wychodzi z szeroką ofertą działań na rzecz integracji środowiska
- istnienie punktu przedszkolnego prowadzonego przez parafię Wierzenica
- W miarę stabilna sytuacja demograficzna,
- Są tereny możliwe do wykorzystania pod zabudowę mieszkalną lub rekreacyjną,
- Brak przemysłu
- zaangażowanie Nadleśnictwa Babki w zagospodarowanie turystyczne w obrębie cmentarzy ewangelickich
- zaangażowanie części mieszkańców organizację imprez np. gminne dożynki, dzień dziecka
- Cisza i spokój,
- Prawie pełne zwodociągowanie
- Pełne strefonizowanie
- Dostęp do internetu

Słabe strony:

- Rozproszona struktura przestrzenna wsi utrudniająca integrację mieszkańców (od terenu po byłej jednostce wojskowej do ulic Barcińskiej i Ostatniej 5 km w linii prostej),
- Brak miejscowego pracodawcy (takim było państwowe przedsiębiorstwo rolne - SHR),
- Brak wielofunkcyjnego obiektu sportowego w centralnej części wsi,
- Wzrost liczby mieszkańców w podeszłym wieku,
- Niezaradność życiowa części mieszkańców,
- Znaczący poziom ubóstwa (30% rodzin korzysta z pomocy Ośrodka Opieki Społecznej),
- Grupa mieszkańców trwale bezrobotnych, niezainteresowanych podjęciem pracy,
- Unikanie kontaktów przez część mieszkańców będące formą ukrywania kiepskiej sytuacji materialnej,
- Część rodzin nie inspirowane i nie rozbudza zainteresowań swoich dzieci,
- Korzystający z oferty świetlicy i animatorów szybko zniechęcają się do prowadzonych zajęć, nawet jeśli są one realizowane na ich zapotrzebowanie,

- Miejscem spotkań towarzyskich pewnej grupy mieszkańców jest sąsiedztwo sklepu i przystanek autobusowy,
- Bardzo ograniczone możliwości prowadzenia gospodarstwa agroturystycznych czy innych form obsługi turystów i wypoczywających,
- Słabo wykorzystany i podupadający teren dawnego państwowego zakładu rolnego (folwarku),
- Poprawa połączenia drogowego zasadniczej części wsi z ul. Barcińską i Ostatnią,
- mała ilość podmiotów gospodarczych
- zaniedbana (brak pielęgnacji) zieleni wysokiej,
- zniszczone lub zaniedbane elewacje części budynków
- nieład urbanistyczny będący następstwem zaszczości historycznych
- zaniedbany teren związany ze starym przebiegiem drogi powiatowej w stronę Kobylnicy,
- duża ilość dachów krytych eternitem
- Brak gazyfikacji
- Brak utwardzonych pełnego utwardzenia dróg
- Zły stan sieci energetycznej
- Zły stan chodników
- Brak utwardzonych miejsc parkingów na osiedlach .
- Brak planu zagospodarowania przestrzennego
- Brak przedsiębiorców i instytucji z otoczenia biznesu
- Niedostateczny poziom usług jest sklep, fryzjer
- Brak placówki służby zdrowia
- Praktycznie brak bezpośrednich połączeń komunikacyjnego ze Swarzędzem
- Niewystarczający dostęp do ośrodków kultury znajdującej się na terenie gminy

Szanse:

- Rozwój: sportu, turystyki, rekreacji
- Rozwój kulturalny
- Integracja mieszkańców
- Silny potencjał rozwojowy wśród mieszkańców
- Możliwości pozyskania środków
- Pobudzenie inicjatyw społecznych
- Współpraca międzygminna i międzynarodowa
- Rozwój drobnej wytwórczości i usług
- Promocja miejscowości
- Bezpośrednie połączenia komunikacyjne gminne

Zagrożenie:

- Degradacja środowiska, zanieczyszczenie odpadami
- Zanikanie tradycji i obyczajów
- Zbyt powolny rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- Awaryjność sieci energetycznej
- Niski poziom przyrostu naturalny
- Brak ofert pracy w swojej miejscowości
- Wyjazdy młodych ludzi do pracy zagranicę

VI Wizja rozwoju wsi – nasza miejscowość za 10 lat

Prezentuje sformułowania mieszkańców wsi / posłużono się ankietą /na temat wizji miejscowości w perspektywie 10 – letniej.

Marzymy, aby wieś stała się centrum sportowo- turystyczno- kulturowego aby zachowała wiejski charakter, wolny od uciążliwości przemysłu, aby rozwijała się w sposób zrównoważony z poszanowaniem ochrony środowiska.

Chciałbym, aby udało się wyeksponować walory przyrodnicze, rekreacyjne i turystyczne, aby mieszkańcy aktywnie uczestniczyli w życiu kulturalnym i tworzyli zwartą społeczność wiejską, żyli zgodnie i dostatnio. Chętnie podejmowali się akcji społecznej, dbali o tradycje i obrzędy kościelne.

Swoje obejścia i tereny wokół miejsca zamieszkania mają być zadbane, czyste i schludne, mają świadczyć o wielkopolskiej gospodarności

VII. Wizja stanu docelowego – Jaka ma być Wierzonka za kilka lat

- boiska wielofunkcyjne: przy szkole podstawowej i we wsi, wraz z zapleczem sanitarnym, szatniami
  - dobre połączenie (kładka nad rzeką Główna) zabudowań przy ul. Gajowej z zasadniczą częścią wsi,
  - oznakowanie i oświetlenie przejść dla pieszych w obrębie zasadniczej części wsi,
  - chodnik w kierunku istniejącego boiska i ul. Leśników,
  - utwardzenie nawierzchni ul. Leśników,
  - przebudowa linii energetycznych pod kątem ograniczenia ilości dokuczliwych dla mieszkańców awarii,
  - gazyfikacja wsi,
  - objęcie wsi siecią internetu szerokopasmowego,
  - kanalizacja ul. Leśników,
  - zwodociągowanie i kanalizacja ul. Barcińskiej i Ostatniej
  - Kanalizacja ul. Leśników, Gajowej 15,
  - remont istniejących nawierzchni i utwardzenie ulic Barcińskiej i Ostatniej,
  - poszerzenie i utwardzenie dojazdu (przy stawach) do ul. Gajowej,
  - remont istniejących dróg i doposażenie struktury drogowej w sąsiedztwie bloków,
  - poprawa połączenia drogowego zasadniczej części wsi z ul. Barcińską i Ostatnią,
  - odnowienie elewacji, utylizacja eternitowych pokryć dachowych,
  - indywidualizacja bloków poprzez elementy małej architektury,
  - utrzymanie dobrego stanu środowiska, poprawa czystości,
  - siłownia na świeżym powietrzu,
  - wypożyczalnia sprzętu sportowego,
  - sezonowy punkt informacji turystycznej,
  - uporządkowanie i zagospodarowanie lub zazielenienie terenu związanego ze starym przebiegiem drogi powiatowej w stronę Kobylnicy,
  - likwidacja starej oczyszczalni ścieków,
  - punkt gastronomiczny (może być połączony z placówką handlową),
- Prezentuje sformułowania mieszkańców wsi / posłużono się ankietą /na temat wizji miejscowości w perspektywie 10 – letniej.

VIII Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizująca społeczność lokalną

Cele szczegółowe perspektywy na 10 lat

- przekształcenie ścieżki dla pieszych w ciągu ul. Karłowickiej (do szkoły) w drogę pieszo-rowerową,
- wybudowanie drogi pieszo-rowerowej w ciągu drogi powiatowej do Kobylnicy, drogi gminnej do Wierzenicy, drogi powiatowej do Mielna,
- wyprowadzenie z centrum wsi ruchu tranzytowego poza obręb zasadniczej części wsi (za ul. Leśników, w kierunku Wierzenicy),
- przeniesienie linii wysokiego napięcia poza obręb wsi, dzieli część zasadnicza od ul. Leśników),
- udrożnienie rzeki Głównej pod kątem spływów kajakowych, utworzenie przystani kajakarskiej,
- wprowadzenie ładu architektonicznego,
- dobrze zakomponowana zieleń,
- wybudowanie sali gimnastycznej przy szkole,
- rozbudowa szkoły w przypadku zwiększenia się liczby mieszkańców,
- przywrócenie charakteru parku (obecnie las) w części za rzeką,
- placówka dziennego pobytu dla osób w podeszłym wieku,
- rozbudowa istniejącego/budowa nowego przedszkola, zwiększenie czasu opieki nad dziećmi,
- przywrócenie funkcjonowania (po rewitalizacji) zabudowy gospodarczej prywatnego wielkoobszarowego gospodarstwa rolnego,
- zagospodarowanie części zabudowy folwarcznej na cele rekreacyjne np. hotel, restauracja,
- utworzenie w obrębie nieczynnych stawów rybnych w sąsiedztwie rzeki Głównej ostoi przyrody na wzór ostoi Stawy Kiszkowski, wybudowanie wieży widokowo-obszaryjnej.

Uzasadnienie

Plan odnowy miejscowości jest dokumentem tworzonym przez społeczność danej jednostki pomocniczej. Plan taki jest niezbędnym załącznikiem wymaganym przy ubieganiu się o dofinansowanie zadań ze środków zewnętrznych, w tym:

- środków przyznawanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,

- środków przyznawanych przez samorząd Województwa Wielkopolskiego na realizację zadań związanych objętych programem „Wielkopolska Odnowa Wsi 2013-2020”.

Mieszkańcy sołectwa Wierzonka opracowali i następnie, na zebraniu wiejskim w dniu 24.03.2014 roku, przyjęli do realizacji Plan Odnowy Miejscowości Wierzonka.

Zgodnie z wymaganiami, plan przyjęty przez mieszkańców, dla swej ważności wymaga zatwierdzenia przez Radę Miejską w Swarzędzu.